

Vasile Stoica

(1 ianuarie 1889 Avrig-
27 iulie 1959 Jilava)

„Existența unui popor nu se discută ci se afirmă” (Ioan Rațiu)

Vasile Stoica aparține Generației Marii Uniri, contribuțiile sale la împlinirea și desăvârșirea acesteia așezându-l între cei mai de seamă reprezentanți ai ei.

Format în școlile Transilvaniei vrednic servite de dascăli luminați, prin susținerea Fundației „Gojdu”, el s-a impus prin calități excepționale ca lider, în vremea studiilor universitare de la Budapesta, fiind ales președinte al Asociației „Petru Maior”. După

Vasile Stoica

(January 1st 1889 Avrig-
July 27th Jilava)

„The existence of a people is not a matter of debate, it is a statement” (Ioan Rațiu)

Vasile Stoica belongs to the generation which made The Great Union possible, his contributions to shaping and attaining this objective placing him among the most noteworthy of its representatives.

Educated in the schools of Transilvania diligently served by illuminated teachers, with the support of the “Gojdu” Foundation, he imposed himself as a leader, through

absolvirea acestora, și a unei specializări în filologie sub conducerea profesorului Beöthy Zsolt (1913). ASTRA l-a numit profesor la Școala de fete de la Sibiu (1913-1914) iar Vasile Goldiș l-a cooptat între redactorii ziarului „Românul” de la Arad.

Mobilizat ca ofițer în armata austro-ungară, a decis la 3 octombrie 1914, să treacă în Regat, alăturându-se grupului de patrioți transilvăneni (Goga, Lucaciu, Rusu Abrudeanu, Moța, Schiopul, Tăslăuanu, Lapedatu ș.a.) care militau, aici, pentru unirea cu România. A contribuit direct prin articole de presă, conferințe și două cărți (*Habsburgii, ungurii și românii* – 1915 – și *Suferințele din Ardeal* – 1916) la prezentarea opțiunilor de unire.

La intrarea României în război, s-a înrolat voluntar iar proclamațiile regale pentru armată și națiune îl au ca autor; a luptat direct pe front, în Valea Oltului și pe Argeș, fiind rănit de două ori.

exceptional qualities at the time of his University studies in Budapest, being chosen president of the “Petru Maior” Association. After graduation, and a major in language studies, under the guidance of professors Beöth Zsign (1913) ASTRA appointed him as teacher at the girls school in Sibiu(1913-1914) and Vasile Goldiș bringing him aboard the “Românul” newspaper in Arad among other editors.

Enrolled as an officer in the Austro-Hungarian army, on 3rd of October 1914 he decided to cross the border into the Kingdom, joining the group of Transylvanian patriots (Goga, Lucaciu, Rusu Abrudeanu, Moța, Schiopul, Tăslăuanu, Lapedatu etc.) who were militating here for the union with Romania. He contributed directly to the presentation for the union options through press articles, conferences and two books (*Habsburgs, Hungarians and*

Remarcat pentru abilitățile sale excepționale a fost trimis – împreună cu Vasile Lucaciu și Ioan Moța – în SUA cu misiune specială. Aici a reușit să unească asociațiile românilor americani în Liga Națională (5 iulie 1918) și să pună bazele primei unități de militari voluntari dintre aceștia. În scopul informării publice și a conducătorilor SUA a tipărit într-un tiraj mare broșuri de prezentare a provinciilor românești, hărți și memorii de susținere a cauzei acestora, determinând presa cotidiană să dea atenție dezideratelor lor. Împreună cu liderii mișcărilor naționale cehoslovace, poloneze și sârbo-croate a militat pentru Uniunea Medio-Europeană (președinte Th. Masaryk, primvicepreședinte V. Stoica), care a adresat memorii președintelui W. Wilson, contribuind la formarea unei opinii corecte asupra evoluției popoarelor din Europa centrală și de sud-est și a susținerii

Romanians – 1915- and Sufferings in Ardeal-1916). When Romania entered the war, he voluntarily enrolled, the royal proclamations for the army and the nation having him as an author; he fought directly on the front-line, in Olt Valley and in Argeș, being injured twice.

After being remarked for his exceptional abilities, he was sent with a special mission together with Vasile Lucaciu and Ioan Moța in the USA. There he managed to unite the associations of the American Romanians in the National League (5th of July 1918) and to establish the first unit of volunteer soldiers among them. With the purpose of informing the public and the USA leaders he printed a large number of presentation brochures of the Romanian provinces, maps and memoirs supporting the cause, determining the daily press to pay attention to their goals. Together with the leaders of the Czech, Polish and Serbo-

eliberării lor.

Erou de război, orator, poliglot și energic militant pentru unitatea neamului românesc, V. Stoica a fost chemat de I. I. C. Brătianu la Paris ca să servească delegației României, ca expert tehnic la Conferința de pace.

A sprijinit ca atare demersurile acesteia prin legăturile sale întinse și buna apreciere dobândită în plan diplomatic. Calitățile sale l-au recomandat pentru o nouă misiune în SUA, aceea de organizare a serviciilor consulare. Întors în țară (1920), a intrat în diplomatie la propunerea lui Take Ionescu, conlucrând cu acesta, cu I. G. Duca și , mai ales, cu N. Titulescu la consolidarea postbelică a României; în această direcție s-a remarcat ca autor al mai multor documente oficiale prezentate la importante reuniuni ale Ligii Națiunilor și Micii Înțelegeri, încredințându-i-se misiuni diplomatice la Geneva, Londra, Bruxelles, Roma, Paris, Atena, Belgrad,

Croatian national movements, he fought for the Medio-European Union(president Th. Masaryk, senior vice president V. Stoica), who sent written pleadings to president W. Wilson, thus contributing to the shaping of a correct opinion on the people in Central and Southeast Europe and also sustaining their freedom.

War hero, great speaker, multilingual and energetically militant for the unity of the Romanian nation, V. Stoica was summoned by I. I. C. Brătianu to Paris to serve the Romanian delegation, as a technical expert at the Peace Conference.

Thus, he supported its actions through his extensive connections and a good appreciation acquired in the diplomacy. His qualities recommended him for a new mission in the USA, the organization of consular services. Returned home (1920), he went into diplomacy on Take Ionescu's advice,

Berlin, Praga ș.a. În anii 1929-1930 a condus Agenția internațională de presă RADOR.

Deceniul al patrulea a încununat cariera diplomatică a patriotului Stoica prin trimiterea sa ca ministru al României în Albania, Bulgaria, Letonia, Lituania și Turcia; în respectiva calitate a promovat interesele naționale, susținând relațiile bilaterale bazate pe reciprocitate și informând, ca fin analist, evoluția de pe scena politică internațională.

Ca semn de prețuire a serviciilor sale, a fost onorat prin cele mai înalte decorații acordate diplomaților.

În contextul izbucnirii celui de al Doilea Război Mondial și al presiunilor pe seama României, ambasadorul Vasile Stoica a fost numit subsecretar de stat la Ministerul Propagandei Naționale; aici l-au surprins evenimentele dramatice din vara anului 1940, soldate cu dureroase pierderi de teritoriu național. Adversar

working together with him, with I. G. Duca and especially with N. Titulescu in the post-war consolidation of Romania; in this direction he was noted as the author of several official documents presented at important reunions of the Nations League and of the Little Entente, being trusted with diplomatic missions in Geneva, London, Brussels, Rome, Paris, Athens, Belgrade, Berlin, Prague etc. Between the years 1929-1930 he led the RADOR International press agency.

The fourth decade honoured the diplomatic career of patriot Stoica by sending him as the Minister of Romania in Albania, Bulgaria, Latvia, Lithuania and Turkey; in that quality he promoted the national interest, claiming mutual relations based on reciprocity. A fine analyst, he also informed the evolution on the international political scene. As a sign of valuing his services, he was honoured with the highest decorations awarded to

al cedărilor și noii orientări politice, și-a dat demisia, rămânând în Ministerul Afacerilor Străine ca șef al Oficiului de Studii. Democrat convins, adversar al fascismului și susținător al neimplicării României în război, a fost marginalizat și i s-au limitat atribuțiile. Sub îndrumarea sa s-au întocmit materiale de prezentare a realităților istorice, demografice și etnografice din provinciile păgubite prin deciziile militare germano-italo-sovietice, hărți, cărți, sinteze și, direct, memorii adresate conducerii statului în vederea scoaterii din război și a pregătirii Conferinței de Pace.

La 23 august 1944 a fost numit ca director politic în Ministerul Afacerilor Străine, iar la 6 martie 1945 secretar general, poziție din care a contribuit la salvarea multora din diplomații români blocați în străinătate, ca și la instalarea unor raporturi corecte cu Comisia Aliată, promovând interesele naționale în noul

diplomats.

In the context of the outbreak of World War II and the pressures on Romania, the ambassador Vasile Stoica was named Undersecretary of State at the Ministry of National Propaganda; here he was found by the dramatic events of the summer of 1940, resulting in painful loss of national territory. As an opponent of losing territories and the new political orientation, he resigned, remaining in the Ministry of Foreign Affairs as head of the Study Office. A convinced democrat, an opponent of fascism and supporter of Romania not getting involved in the war, he was marginalized and his attributions were limited. Under his guidance there were prepared materials for the presentation of historical, demographic and ethnographic relations in the provinces damaged by the German Italian Soviet military decisions, also maps, books, syntheses and, directly, memos

Vasile
Stoica

NVITA

context postbelic.

Ca diplomatul cel mai avizat în problemele teritoriale, ferm democrat și pacifist, guvernul i-a încredințat, la 9 iulie 1946, postul de trimis etraordinar și plenipotențiar în Olanda, cu acreditare și în Belgia. În noua sa poziție a sprijinit direct guvernul român, respectiv delegația acestuia la Conferința de Pace de la Paris. Din acest post a fost rechemat în 1947, scos din rândurile diplomaților și ostracizat.

În situația nou creată, a plănuisit o încercare de plecare ilegală în străinătate, nedusă la îndeplinire, în temeiul căreia a fost închis și condamnat, la 31 martie 1948, trecând prin închisorile de la Aiud, Giurgiu, Văcărești și Jilava. Eliberat după 7 ani, în decembrie 1958 Tribunalul Militar București l-a condamnat la 10 ani închisoare corecțională pentru „atitudinea dușmănoasă”, antiguvernamentală. Bunurile i-au fost confiscate iar calvarul său a durat, de data aceasta mai puțin,

addressed to the state leadership for removal from the war and for preparing the Peace Conference.

On 23rd August 1944 he was appointed as political director in the Ministry of Foreign Affairs, and on 6th March 1945 as general secretary, position from which he helped save many of the Romanian diplomats stuck abroad, as well as installing correct reports with the Allied Commission, promoting national interests in the new post-war context. Being the most qualified diplomat in territorial problems, firmly democratic and pacifist, the government entrusted him, on July 9th 1946, with the position of envoy extraordinary and plenipotentiary in Holland, with recognition also in Belgium. In his new position he directly supported the Romanian government, namely his delegation at the Paris Peace Conference. In 1947 he was recalled from this position, deprived by the rank

murind la Jilava (27 iulie 1959).

Reabilitat în 1970 în urma unor stăruitoare și repetate demersuri ale soției, Paula, i s-au adus osemintele la Avrig, îngropându-l creștinește lângă ai săi.

Mărturia ultimelor zile ale patriotului o datorăm unui istoric, Alexandru Zub, „coleg” de suferință cu acesta la Jilava – iar un artist, sculptorul George Apostu i-a dăltuit în piatră crucea ce-i străjuiește numele și-l amintește pentru eternitate.

of diplomat and ostracized.

In the newly created situation, he planned an illegal but not accomplished departure attempt abroad, under which on March 31, 1948 he was jailed and sentenced, being moved from prisons to prisons such as Aiud, Giurgiu, Văcărești and Jilava. On December 1958 he was released after 7 years, only to be sentenced to 10 years of correctional prison for his anti-governmental “hostile attitude” by the Bucharest Military Court. His belongings were confiscated and his ordeal was shorter this time, with him dying at Jilava (July 27th, 1959).

As a result of his wife Paula’s ceaseless and pushy attempts, his name was cleared in 1970, his remains were brought to Avrig where he was given a proper burial. We owe the testimony of the patriot’s last days to a historian, Alexandru Zub, his “colleague” of suffering at Jilava . Also an artist,

the sculptor George Apostu carved in stone the cross guarding his name thus reminding us about him for eternity.

A small thought about a Big Man:
Vasile Stoica

Un gând mic despre un Om Mare:
Vasile Stoica

„<<Am trăit modest, dar demn, sunt om de caracter și de linie dreaptă. Mi-am făcut cariera de la coarnele plugului țărănesc până la cel mai înalt grad diplomatic prin muncă, talent și hărnicie; îmi ador țara și poporul meu românesc căruia i-am

„<<*I lived modestly, but with dignity, I am a man of character and of my word. I have made my career from the horns of the peasant plough truck up to the highest diplomatic rank through work, talent and hard work; I love my country and my Romanian people, which I firmly served with devotion all my life. I put passion in my career, convinced that only with*

servit cu devotament neclintit toată viața mea. Am fost un pasionat al carierei mele convins că numai cu pasiune poți realiza o operă atât de importantă.>> Aceste cuvinte simple și sincere caracterizează perfect viața lui Vasile Stoica (1889-1959), făuritor al României întregite, răsplătit de patria sa pervertită de comuniști prin încarcerare și moarte la Jilava. Născut în Avrigul Sibiului – ca și Gheorghe Lazăr – Vasile Stoica a purtat cu sine mereu, cu nedisimulată mândrie, pecetea nobilității neamului românesc, având un mare scop: întregirea politică a României prin alăturarea provinciilor istorice la patria-mamă.

Profesor, diplomat sau publicist, militar sau călător pe meridiane

passion can you make such important work. >> These simple and sincere words perfectly characterize Vasile Stoica's life (1889-1959), the architect of Romania as a whole, rewarded by his communist perverted country with incarceration and death at Jilava. Born in Avrig near Sibiu – like Gheorghe Lazăr – Vasile Stoica always carried with himself, with undisguised pride, the seal of nobility of the Romanian people, having a great purpose: the political unifying of Romania by joining the historical provinces to the motherland.

Professor, diplomat or publicist, military or traveller on remote lands, Vasile Stoica focused his efforts on the national

îndepărtate, Vasile Stoica și-a concentrat eforturile pe cauza națională, realizând, prin admirabile conferințe, prin discuții, persuasiune, argumentare temeinică, necesara coeziune a românilor americani și utila sensibilizare a autorităților de peste Ocean față de problema unității românești. La Washington, a avut ocazia să stabilească strânse raporturi cu viitori lideri ai Cehoslovaciei, Poloniei sau Serbiei, mai ales cu Thomas G. Masaryk, Ignacy Jan Paderewski, H. Hinkovici. Împreună cu cei trei a participat la întâlnirea de nivel înalt de la Casa Albă, la data de 20 septembrie 1918, cu Woodrow Wilson, autorul celor paisprezece puncte ale proiectului pentru restabilirea păcii

cause, accomplishing, the much needed cohesion of the American Romanians and the useful oversight of overseas authorities towards the Romanian unity problem. He did these through admirable conferences, through discussions, persuasion, and reasoning. In Washington, he had the chance to establish strong relationships with future leaders from Czechoslovakia, Poland or Serbia, especially with Thomas G. Masaryk, Ignacy Jan Paderewski, H. Hinkovici. Together with the three, they attended the high-level meeting at the White House on September 20, 1918, with Woodrow Wilson, the author of the fourteen points of the project for re-establishing the peace in Europe after

în Europa după încheierea Primului Război Mondial. Ca diplomat, a reușit să plaseze România și problema stringentă a unirii tuturor românilor la nivel internațional, pe scena europeană și mondială, pledând pentru libertatea și autodeterminarea tuturor popoarelor, pe ruinele prăbușitelor imperii german, austro-ungar, otoman și țarist. Pledoaria sa onestă pentru țară nu s-a putut împăca cu ocupația bolșevică a României de după Al Doilea Război Mondial, refuzând toate compromisurile. Ca răsplată, a fost închis între anii 1948 și 1954, pentru ca să fie din nou arestat în 1957 și să moară apoi, peste doi ani, privat de libertatea pământească. A trecut astfel, ca martir, în libertatea cerească, „modest,

the end of the First World War. As a diplomat, he managed to place Romania and its urgent problem of uniting every Romanian at an international level, on the European and world-wide political scene, pleading for freedom and self-determination of all peoples, on the ruins of the collapsed empires of German, Austro-Hungarian, Ottoman and Tsarist. His honest plea for his country couldn't get along with the Bolshevik occupation of Romania after World War II, him refusing to compromise. As a reward, he was incarcerated between 1948 and 1954, only to be arrested again in 1957 and to die after two years, deprived of freedom. So he obtained his heavenly freedom like

dar demn”, nu în genunchi, ci în picioare, binemeritând în veci recunoștința poporului român. A pornit din sudul Transilvaniei, a studiat la Brașov și la Sibiu, la Budapesta și la Paris, a fost președinte al asociației culturale studentești „Petru Maior”, a fost voluntar pe fronturile Marelui Război și apoi diplomat de la Tirana și Sofia până în Țările Baltice sau America. A purtat cu sine mesajul acela de modestie și de demnitate, câștigând admirație și prețuire pentru sine, dar mai ales pentru români și România.”

Acad. Ioan-Aurel Pop
Președinte al Academiei Române

a martyr, “modest, but worthy”, not on his knees, but on his feet, well deserving the gratitude of the Romanian people forever. He started from south Transylvania, studied in Brașov and Sibiu, Budapest and Paris, he was president of the “Petru Maior” student cultural association, he volunteered on the fronts of the Great War and then became a diplomat from Tirana and Sofia to the Baltic countries or America. He always carried with himself that message of modesty and dignity, earning admiration and respect for himself, but especially for the Romanians and Romania.

Acad. Ioan-Aurel Pop
President of the Romanian Academy

„Efigie de intelectual rasat și de martir al libertății, Vasile Stoica a fost un eminent reprezentant al Ardealului suferind și al României întregite.

Sol al țării sale pe pământ american, diplomat în Albania și Bulgaria, în țările baltice, în Turcia și în Olanda, membru al delegațiilor române la Conferința de Pace de la Versaille în 1919 și la Conferința de Pace de la Paris în 1946, vorbitorul a 14 limbi străine și reductabilul gazetar s-a întors în Patrie spre a muri în temnița de la Jilava.

“Effigy of scholar and martyr of freedom, Vasile Stoica was an eminent representative of both suffering Ardeal and complete Romania.

Soil of his country on American land, diplomat in Albany and Bulgaria, in the Baltic countries, in Turkey and in Holland, member of the Romanian delegate group at the Versaille Peace Conference in 1919 and at the Paris Peace Conference in 1946, the speaker of 14 foreign languages and the cutting-edge journalist he returned to his homeland to die in the Jilava prison.

Biografia acestui român exemplar spune totul despre veacul în care a trăit, iar datoria noastră este să ne amintim de asemenea oameni rari.”

Acad. Răzvan Theodorescu
Vicepreședinte al Academiei Române

La 130 de ani de la naștere, o amplă expoziție evocă memoria diplomatului Vasile Stoica, ca semn al recunoștinței noastre.

Mobilier de expunere și prezentare și pregătirea exponatelor:

Asociația „Ștefadina”

Texte și curatoriat:

prof.univ.dr. Ioan Opreș

The biography of this exemplary Romanian man tells everything about the times he lived in, and our duty is to remember such rare people.”

Acad. Răzvan Theodorescu
Vice president of the Romanian Academy

130 years after his birth, a large exhibition evokes the memory of the diplomat Vasile Stoica, as a token of our appreciation.

Exhibition and presentation furniture and exhibits preparation:

„Ștefadina” Association

Texts and curators:

doctoral professor Ioan Opreș

Reuniunea de la Youngstown
(5 iulie 1918)
Constituirea Ligii naționale a
Românilor Americani,
președinte Vasile Stoica

Gathering in Youngstown
(July 5, 1918)
The establishment of the National
League of Romanians,
president Vasile Stoica

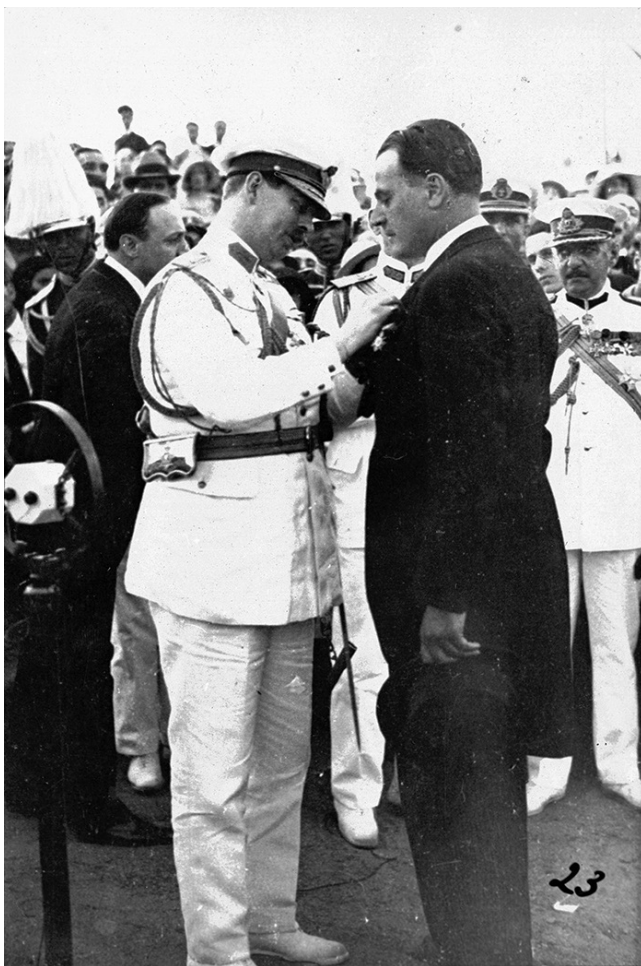

Vasile Stoica la o reuniune a
Ligii Națiunilor

Vasile Stoica at one of the League of Nations's
meeting

Vasile Stoica (1935)

Decorarea lui Vasile Stoica de către regele Carol al II-lea.

Decorating Vasile Stoica by King Carol the second

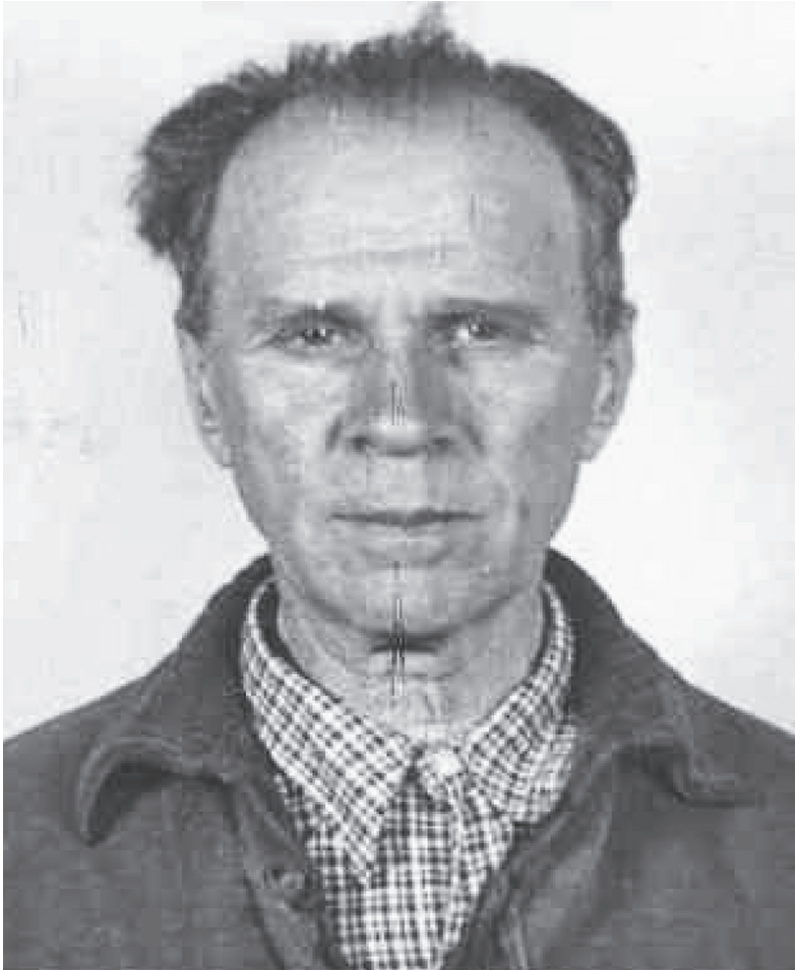
Vasile Stoica împreună cu principele Mihai în timpul vizite la Ambasada României de la Ankara (1940)

Vasile Stoica with prince Mihai during a visit to the Roumanian Embassy in Ankara (1940)

Vasile Stoica în costum popular

Vasile Stoica wearing
roumanian
traditional costume

Deținutul Vasile Stoica

The prisoner Vasile Stoica